

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vakár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószám 20. —

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. ELTHES GYULA

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számítatnak
Kéziratok nem adatnak vissza.

Belső és külső front.

A belső és külső frontnak egymásra való hatása nyilvánvaló. Az arcvonal és a mögöttes országrészek közti kapcsolat oly szoros, mint volt a sziámi iker fizikai és lelki együttélése. Itt is ugyan, hogy ha bánatos az egyik, szomorúsága a másikra is ráragad s a jókedv és öröm is egyszerre nyilvánul meg mindkettőjüknél. Minden szerencsésen megkezdett és kielégítő sikerrel véghezvitt offenzíva ujongó örömet és általános meglepedést vált ki a polgári társadalomban és a nép körében megnyilvánuló bizakodó hangulat átszarmazik a harcoló csapatokra, további kitarásra, újabb hőstettekre buzdítván azokat.

Az isonzói offenzíva is nagy lelkesedést keltett Magyarországon s bizonyára az osztrák hangulat megjavításához is nagy mértékben fog hozzájárulni armádiánknek a szövetséges német hadakkal együtt foganatosított előretörése a tizenkettedik isonzói offenzívára lázasan készülődő olaszok ellen. Az offenzívánk sikere okozta öröm, mint jelenleg, annál figyelemreméltóbb, mivel maga az a tény, hogy az olaszokkal való döntő mérkőzés elől nem térhettünk ki, arra vall, hogy a béke lehetősége — legalább egyelőre — ismét csökkent.

És ha mindazonáltal öröm sugárzik ki a szemekből s nemcsak a tőzsdén, hanem a legszélesebb körökben is olaszországi erélyes hadiakciónk folytán megerősödött a reménység s újabb gyökeret vert a kielégítő békéhez való bizalom: a sziámi ikerfrontok biológiai törvénye szerint az olasz harctereken elkerülhetetlenné vált hadi eseményektől csak olyan eredmények várhatók, melyek a hadseregnek diadalt és utána nyugodalmat, a nemzet dolgozó zömének pedig kielégítő békét szereznek. Ha pedig itt-ott rábukannánk olyanokra is, akik a külső és a belső front érzelmi harmoniáját meg nem értik, ne engedjük magunkat megtéveszteni ítéletünkben, ettől a politikai kakofoniától. Az örvendő frontokon kívül állók artikulálatlan lármája nem zavarhatja azon milliók örömet, akik vitézeink újabb diadalától várják a lehetőségét annak, hogy diplomáciánk a kivivandó végleges győzelem alapján fogja megközelíteni békés céljait.

Derék hadseregünk immár negyedik éve küzd mesés hősiességgel és lankadatlan kitarással oly hadi szituációnak a megteremtéséért, mely külügyi

kormányzatunknak ne csak a béke siettetéséhez, hanem a nemzeti és birodalmi érdekeinknek a békekötéskor való céltudatos és hathatós védelméhez is megfelelő tekintélyt és erőt biztosítson. Sajnos, hogy katonáink önfeláldozó vitézsége nem győzhette le eddig a béke rettenetes akadályait. Aminek egyik oka, sajnos, abban kereshető, hogy az ellenséges diplomácia békeellenes törekvéseiben közvetett támogatást nyert nálunk és Németországban is a szélsőségeket képviselő túlzóknál. Nálunk hiányzik ugyan az alldeutschok-hoz hasonló annexionista tábor, de a Lajtán innen és túl is sokan vannak, akiknek nem konvenial a német birodalmi gyűlés rezolúciós többségének mérsékelt álláspontja.

Az igazi veszedelmet azonban mind Ausztria-Magyarországon, mind Németországban mégis azok képviselik, akik békét akarnak minden áron. Felelőségre vonatván és ha sarokba szorítják őket, tiltakoznak az ellen, mintha ők más békét akarnának, mint az, amelyen gróf Czernin fáradozik, ám ha el is hiszszük nekik, hogy szemeik előtt a Czernin-féle békeformula lebeg, lehetetlen elzárkózni annak konstataciója elől, hogy szenvedelmes agitációjukkal akaratlanul is nem Czernin békepolitikáját támogatják, mint inkább az ellenség érdekeit szolgálják.

Tulzott pacifizmusuk határozott akadálya az egységes belső front kialakulásának. Már pedig a kielégítő béke előkészítése a belső fronton mutatkozó ellentétek kiküszöbölése nélkül el sem képzelhető. Gróf Czernin Budapestre jön, hogy politikusaikkal való több napi közvetlen érintkezés révén lehetőleg elősegítse a belső fronton érvényesülő erőknél közös célokra való egyesítését. Szereplése és közvetítő működése természetesen csak a külpolitikára és nevezetesen a háborús célokra vonatkozó területre szorítkozhatik.

A béke és egyebek.

Csikszereda, október 29.

Nagyon felületesen ítéli meg a közvéleményt, aki azt hiszi, hogy az csak a háboru befejezését kívánja minél hamarabb való békekötéssel. Ezt hiszen bármikor, nyomban is megkaphatnók, csak le kellene raknunk a fegyvert a megrontásunkra, feldarabolásunkra esküdt ellenség előtt, mely megátalkodott gonosz támadásával a háborut reánk

erőlteti. De van-e magyar ember, aki ilyen áron is elfogadná a békét? Hiszen az a sir békéje lenne, már pedig még csak arról sem lehet szó, hogy rengeteg áldozatunk, példátlan erőfeszítésünk és nagyszerű győzelmeink után a legkevésbé is lealázó békét kössünk valaha.

A közvélemény tehát mindenképp feltett méltányos, tisztességes békét akar, olyat, amelyben meglegedetten pihenhetjük ki roppant fáradalmainkat s melyet nyugodt öntudattal hagyhatunk utódainkra.

Mi kell az ilyen béke eléréséhez? Kitartás. Ehhez pedig pénz kell a hadsereg számára. A pénzt csak maga a nemzet adhatja, hadi kölcsön alakjában. Min fordul tehát meg a nekünk való béke ügye? Legelső sorban a most induló új magyar hadikölcsön teljesen kielégítő sikerén.

A béke óriási érdeke az első ok, amiért ebben az új hadikölcsönben minden magyar állampolgárnak egész anyagi erejével kell részt vennie. De vannak egyéb serkentő okok is. Ilyen az biztos és jelentékeny kamatjövedelem, amivel ez a hazafias ténykedés együtt jár. A mai pénzbőség idején nincs ennél okosabb és nemesebb tőkeelhelyezés. — Azokra, akik a háboruban, vagy éppen a háboruból lépesedtek meg és még sem járulnak hozzá kellőképpen a nemzeti kölcsönhöz, majd rájár a rud. Bizony jól teszi, aki azt nem várja meg.

De itt van a németek megragadó példája. Ők a hetedik hadikölcsönünkbe tizenkétezer millió márkát hordtak össze, együtt a hét kölcsönbe pedig hetvenöt-ezer milliót. Büszkének vagyunk nagy szövetségesünkre s vajjon lehetséges-e, hogy ugyanakkor magunk miatt pironkodjunk?

A bünbánó Románia.

A Bukarestben maradt lakosság szereti magát úgy feltüntetni, hogy ők ártatlanok az egész háboruban. Szidják Bratianut, Take Jonescut, a királyt. A király még egyszer visszajöhet, — mondják — de csak pakolni. Bratianut felakasztják az apja szobrára. Jonescut, ha más nem vállalkozik, az asszonyok készülnek lelőni.

— Mi a különbség az öreg Bratianu és fia között? — kérdezte tőlem egy román asszony.

A kíváncsian várt felelet ez volt:

— Az öregnek (1866-ban) egy egész esztendőre volt szüksége, míg egy németet hozott (t. i. Károly királyt); a fiatal három hónap alatt hozott egy egész német hadsereget!

Minket, amennyire gyűlöltek, — állítólag — épp annyira megszerettek. Főként ha cukrot kapnak ajándékba, mert náluk olyan nincs a sifonérba. Egy kilónak maximális ára 18 lei (22 korona), de úgy sem kapható. Lélektani magyarázata a nagy szeretetnek (?) az, hogy van, a kit még jobban gyűlölnek.

Ha Károly király nem halt volna meg, — mondogatják, — nem lett volna háború, mert neki volt erélye és tekintélye megfékezni a háborúra uszítókat. Ot is fenyegették ugyan, hogy megfosztják trónjától, a királyi palotára cédulát ragasztottak, hogy kiadó, de ő inkább lemondott volna, mintsem a háborúba beleegyezzen. Annyira elkeserítették, hogy 1914 október elején súlyos betegségében sirva mondta monarchiánk követének, hogy „már csak egy kívánsága van: meghalni és mindenkinek véget vetni“ (Vöröskönyv 12. l.).

Halála közvetlen okozójának beavatott udvari körökben az angol ügynök Buxton testvéreket tartják. Ezek október 9-én késő este audienciát erőszakoltak ki és annyira felizgatták a beteg királyt, hogy másnap (október 10.) meghalt.

A királyné nem engedte felboncolni s csak injekciókkal balszamoszhatták be az orvosok. Ebből keletkezhetett az a hírlélés, hogy nem természetes halállal mult ki. Némelyek gyilkosságot, mások öngyilkosságot emlegettek.

A Buxton-testvérek ellen oly nagy volt az ingerültség, hogy a király temetésén merénylet következett el ellenük s mindkettő megsebesült. Az Erzsébet-szabatáriumban feküdtek, ahol a miniszterelnök és a külügyminiszter kabinetfőnökeik által, Take Jonsescu személyesen meglátogatta őket. Még ott és akkor is izgattak a háború mellett.

Take Jonsescu lapja megintervjuolván őket (a La Roumanie október 17/30. sz. szerint), azt mondták, hogy Anglia Romániának szánta Erdélyt és a Banátot, de ezt csak úgy nyerhetik meg, ha maguk is részt vesznek a háborúban.

A király környezetében a leglámásabb izgató maga a trónörökösné volt, aki — egy udvarhölgy mondása szerint — mint egy cigányasszony, úgy veszkedett az öreg királlyal a háború felett. Carpnak angolelles érvelésére azt mondta: Ne felejtse Excellenciád, hogy én angol hercegnő vagyok. Mire Carp azt felelte, hogy fenségednek itt elsősorban román trónörökösnének kell lennie.

A trónörökös (a mostani király) nem sokat számított. Ő élt az ő külön kedvteléseinek, a bornak és piaci szerelemnek, moziszinésznőinek és szemet hunyt „Románia legszebb, de legromlottabb asszonya“ szerelmi kalandjai előtt, amiről legendák szállanak és megbotrányozással beszélnek még a hirhedt erkölcsű Bukarest nem éppen kényes izlésű közönsége között is.

De bármily nagy része legyen is egyeseknek a háború előidézésében: az nem egyeseknek a műve volt, hanem a román közvélemény követelése. Arra nevelték, tüzelték, preparálták a népet évek, évtizedek óta. Az iskola, a sajtó, a szöszék céltudatosan hirdette Nagy-Románia nemzeti ideáljait. Negyven éve már, hogy megvolt szerkesztve Daco-Románia térképe, melybe Magyarország be van kebelevezve a Tiszaig. Erről csinos színes levelezőlapokat maga a belügyminisztérium politikai rendőri osztálya terjesztett hivatalosan. (Százával találtuk ott felhalmozva). A bukaresti új utcanevek között egymás mellett keletkeztek a Strada Transylvani, Cimisia, Crisania, Maramuresiane; másutt a Hora, Klosca, Avram Jancu stb. utcák; hirdetői az ellenünk szított nemzeti gyűlöletnek.

Százszámra termettek az ellenünk harcot hirdető röpiratok, könyvek, irredenta nyomtatványok. „A román-magyar háború. Erdély a vérfürdő“ már 1904. november 30-iki kelettel hirdette, hogy a háború ellenünk kikerülhetetlen („inevitabil.“) „Az erdélyiek gyásza“ (1915.) versekben buzdított Nagy Románia megalkotására. „Erdély keservei“ Avram Jancu címkéjével 341 lapon izgatott ellenünk. Lukács pap beszédei, Goga versei. Az erdélyi szökevények kongresszusa, sok mással együtt mind a felszabadító háborút hirdette.

Nem maradt távol a politikai izgatástól a hadsereg sem. Crainicean tábornok, aki már 1894-ben sztratégiai tanulmányt irt a kárpáti frontról, most izgató felolvasást tartott az erdélyi háborúról. Ő és más tisztek (míg nálunk némelyek nagy garral hirdették, hogy a Kárpátokon nem lehet átjönni) könyveket irtak arról, hogy hol és merre kell átjönni s miként kell támadni. (Pavlescu J. alezredes: Daci Transcarzatica, studiul Ld. geografic si militar. Bucurest 1915.)

Lemberg elfoglalása hírére (1914. szeptember) ezek vonultak fáklýászenével Mihály vajda szobrához s megkoszorúzták Erdély felé mutató szekercéjét. A lapok egymással versenyezve hirdették, hogy „Fel Erdélybe!“

Lukács pap nemcsak a szöszékről és tollal izgat, de az új királyt valósággal terrorizálja, leterdel előtte s úgy könyörög s átokkal fenyegetőzik, ha nem indít háborút. Felolvasásait Nagy-Románia éltetésével és „Fegyverre!“ (La arme!) kiáltással végezte.

Az orosz és angol kéz milliókat költött lapokra, ágensekre, politikusokra. Bandát szerveztek, mely a német- és osztrák-barát lapokat, szerkesztőségeket üldözze, az entente-ellenes politikusokat inzultálja.

Végül 1915. szeptember 19. október 2-án az ellenzéki pártok a Kultur-Liga és az erdélyi s bukovinai szökevények megalakították az Unionista szövetséget (Federatia Unionista) a nemzeti ideál, Nagy-Románia megvalósítása céljából. Az erdélyiek közül 18 renegát lépett be aláírással és eskütelletel, kiket külön bizottság képviselt a 12-es igazgatóságban: Lukács Vasile, Goga Oktavián és Lucaci Basile.

Mind ezek a rendszeresen, tervszerűen üzött izgatások megtermették mérges gyümölcsüket. Hogy mi lett az eredménye, nyilvánvaló.

A leigázott Románia otthonmaradt lakossága most már átkozza a bujtogatókat. A bukaresti politikusok terveket szőnek a béke és kibontakozás érdekében. A köznép meg van elégedve az új állapotokkal. Soha olyan jó dolga nem volt, mert most magának dolgozik, arat, nem a zsarnok bojáróknak. Van kenyere, pénze, bőven; a politikával (mely az urak s főként a bujtogatók üzlete volt) nem sokat törődik.

A lecke erős volt, de nem hiszem, hogy kiábrándítsa a fanatizált lelkeket. Ezeket annyira megmételtyezte az izgatás, annyira elragadta a nagy zsihi hóbort, elvakította a politikai ábrándok délibábjá, hogy ezektől józan belátást a jövőben sem várhatunk. Ezekkel szemben továbbra is résen kell lennünk, mert ezek élet-halálharcot hirdettek, melynek még nincsen vége.

Új vezetőknak, a főtől a lábíg új kormányra kell jönnie s egy új nemzedéket kell fölnevelni; addig nem várhatjuk, hogy az elvakított és elvadított Románia velünk békében tudjon élni. Addig hiába hirdetjük a magyar-román érdekközösséget.

A hadikárosultak segélyezése.

Csikszereda, október 31.

Széll József kormánybiztos a hadikárosultak segélyezésével felmerült aggályok elosztatása tárgyában az alábbi átiratot intézte a vármegye főispánjához:

Kapcsolatban a 9728—1917. szám alatt Méltóságodnak másolatban megküldött általános segélyezési rendeletre, értesitem a következőkről.

Egyes vármegyékben a hadikárosultak alapján folyamatban levő segélyezési akcióval kapcsolatban nagy nyugtalanosság támadt abból a szempontból, hogy a károsultak — nem ismervén a létben megtámadott existenciák segélyezésére irányuló akció célját — ezen akcióval a károk alapján várható összes intézkedések végleges befejezését látják.

Felkérem Méltóságodat, hogy a kormányzatára bizott vármegyében a folya-

matban levő segélyezési akció alapelveinek megismertetésével a köztudatba vitetni méltóztassék, hogy ezen — t. i. a fent hivatkozott rendelettel megindított segélyezési akció kizárólag arra szolgál, hogy a hadikára folytán létben megtámadott lakosság a rendes életviszonyok helyreállításához sürgősen és a feltétlenül szükséges mértékben támogatásban részesüljön.

Ezen segélyezési akció nem vág elébe és nem prejudikál ama kérdés későbbi időpontban várható eldöntésének, hogy a hadikárosultak alapján az állam egyáltalában ad-e és ha igen, milyen arányban kártérítést. Ennek az utóbbi kérdésnek érdemleges eldöntése ezidő szerint mindenképp előtt azért sem volt még lehetséges, mert a kormánynak még nincs módjában az összes szenvedett károkról szóló kimutatásokat a maguk egészében ismerni.

Marosvásárhely, 1917. évi szeptember 10-én.

Széll s. k.,
kormánybiztos.

Hazaáruló oláh urinók.

Három év egy oláh esperes és mérnök feleségének — Anya és leánya a vádlottak padján.

Kolozsvárról írják: Az itteni honvédhadosztálybírósa hét szerdáján érdekes bűnügyet tárgyalt, amelynek eredete az oláh betörésre nyulik vissza. A folyton szaporodó hazaárulási bűnperek sorában is külön helyet foglal el ez a bűnpör, amelyben két intelligens uriaszony volt a vádlott és amelyben a hadbírósa igen súlyos ítéletet hozott.

Dr. Popp István orsovai görög katolikus esperes és Mihailescu Péter orsovai m. kir. erdőmérnök nejei ellen emelt vádat a honvédelmi ügyészség az állam hadereje ellen elkövetett büntetés miatt. Dr. Popp Istvánné édesanyja az erdőmérnök feleségének. A két uriaszonyt az ügyészség azzal vádolta, hogy 1916. augusztusában az Orsovára betört ellenséges oláh csapatok tisztjeivel ismeretséget kötve, azokkal tüntető módon barátkoztak, lakásukon botrányt okozó módon ének és zene mellett velük gyakran mulattak, majd az ellenség visszavonulása alkalmával ingóik egy részét pénzzé téve, oláh tisztek kíséretében önként ellenséges területre távoztak és a strahajai kórházban fizetés ellenében önként ápolónői szolgálatba léptek, mindezt azzal a céllal, hogy saját haderőnkre hátrány, az ellenséges haderőre pedig előny hármozzék.

A megtartott főtárgyaláson a vádlottak tagadták a terükre rótt cselekményeket. Előadták, hogy azért nem menekültek el a betörő oláhok elől, mert féltették az ingóságukat. Házukba oláh tiszteket szállásoltak be, akik kényszerítették őket arra, hogy ebédeiken és vacsoráikon résztvegyenek. Tagadták, hogy a tisztekkel viszonyuk lett volna és hogy dorbézolásokban vettek részt. Beismerték, hogy az eltávozó oláh csapatokkal együtt Romániába mentek, de ezt nem önként tették, hanem parancs folytán.

Távozásuk okául még azt adták elő, hogy az orsovai parancsnok Draguliua oláh tábornok, aki egyébként karánsebesi származású és családjuk régi ismerőse, három ízben is izent hozzájuk egyik törzstiszte útján, hogy okvetlen Romániába kell menniük és négylovas kocsit állott rendelkezésükre. Ugyancsak a tábornok tanácsára állottak be Strahaján az oláh hadikórházba önkéntes ápolónőnek, hol jó ellátásban volt részük és havi 60—80 lei fizetést is kaptak. November közepe táján a kórház Brailába költözött s amidőn a német hadsereg hirtelen előnyomulása miatt Brailát az oláhok kiürítették, ők visszamaradtak.

A vádlottak védekezésével szemben több tanu, akiket a bíróság az ügyészség indítvá-

nyára kihallgatott, bizonyította, hogy a két uriaszony az ellenséges megszállás alatt együtt dorbézolt és mulatott az oláh tisztekkel és hogy e tisztek társaságában utaztak el Romániába. A védelem arra vonatkozólag sem tudott bizonyítékot produkálni, hogy a vádlottakat az eltávozásra és a kórházi ápolásra kényszerítették volna, ellenkezőleg, minden mellett bizonyított, hogy a vádlottak önszántukból cselekedtek.

A hadbíróóság bizonyítottan vette a vádlottak bűnösségét és az anyát és leányát háromhárom évi sulyosított sulyos börtönrre ítélte.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hir.** Tolnay Lajos dr. főispán szombaton hivatalos ügyben Kolozsvárra és Budapestre utazott, honnan november 4-én tér vissza.

— **Az olaszok romlása.** Október hó 24-én indult meg diadalmos offenzívánk Olaszország ellen és azóta a világháború legnagyobb győzelmi mámorában uszik az ország. Már a táviró sem bírja követni a magyar, osztrák és német katonák sebes szárnyu rohanását, keresztül a Karszt magas sziklacsucsain, le a gazdag és termékeny olasz síkságra, Olaszország éléskamrájába. Egy csapásra visszafoglaltuk Görzöt és mindazt a területet, melyet a hitszegő olaszoknak két és fél éven át, tizenegy páratlanul véres és rájuk nézve példátlanul veszteségteljes Isonzó-offenzívában tőlünk kicsikarni sikerült. A büntető igazságszolgáltatás sujtó keze lecsapott volt szövetségeseinkre. Harcedzett csapataink lerohantak immár a hegyekről az olasz síkságra, megverték és nagyrésztben elfogtak két olasz hadsereget, elfoglalták Udine és Cividalle virágzó olasz városokat és feltartóztatlanul nyomulnak előre, keresztülgázolva a vert seregek maradványain és a menekülő tizezein. Eddigi jelentéseink szerint az olasz foglyok száma 130,000, a zsákmányolt ágyuké 900. Ezenkívül oly óriási mennyiségű és még át sem tekinthető a hadizsákmány, hogy mennyiségben messze túlhaladja 1915. évi galicziai és lengyelországi diadalmos offenzívánk négy hónapi eredményét. A foglyok száma és a zsákmány óráról-órára nő és a csata politikai és katonai következményei a központi hatalmakra nézve döntő fontosságúnak ígérkeznek. A győzelem nagy öröme vasárnap este városunkban fáklyásmenet és zenes takaródó volt, melyen közönségünk határtalan lelkesedéssel ünnepelte vitéz csapataink páratlan diadalát.

— **A lakosság téli elhelyezésének biztosítása.** Tolnay Lajos dr. főispán sürgős előterjesztést tett a belügyminiszterhez aziránt, hogy az ellenség által feldúlt és a katonai beszállások által megviselt lakások a tél beállta előtt lakható állapotba hozassanak, annyival is inkább, mert a hajléktalanok a meglevő kevés számú lakásból szoronganak, a felgyújtott tüzhelyek felépítéséhez pedig csak tavasszal lehet hozzákezdeni. Tudvalevő ugyanis, hogy igen sok lakásból elszállították a kályhákat, leszédtek az ajtókat, ablakokat, melyeket itt a helyszínen beszerzés útján pótolni nem lehet. A főispán előterjesztése Ugron Gábor belügyminiszternél gyors megértésre talált, mert a belügyminiszter kályhák, ablakok, ajtók és ablaküvegek beszerzésére a mai napon táviratilag 100,000 koronát küldött főispánunknak, ki azok beszerzése iránt nyomban megteszi intézkedéseit, hogy természetben még november hó folyamán a legsürgősebben leszállíthatók legyenek. E segélyből elsősorban Gyergyószentmiklós város és a szépvízi járás

részesül, melyek szükségleteit Orel polgármester és Márton László főszolgabíró részletesen bejelentették. A főispánnak gondja volt azonban arra is, hogy a vármegye többi részébe is jusson a segélyből.

— **Kitüntetés.** A király Becze Gábor m. kir. 9. honvéd huszárfőhadnagynak az ellenséggel szemben tanúsított kiválóan vitéz és eredményes magatartásáért a Signum Laudist a kardokkal adományozta. Becze Gábor főhadnagynak, ki immár a negyedik éve állandóan a fronton küzd, ez a negyedik harcéri kitüntetése.

— **Oláhország magára maradt.** Avarescu oláh tábornok egyik napiparancsában közli: Románia felfogása szerint a nagy küzdelemben magára maradt. Ezért egyedül kell folytatnia háborúját. A napiparancs kiadása a legénységnek folytonos gyülekezésre adott okot. A katonák ugyanis fegyverszünet kérdéséről tanácskoznak.

— **Az esküdtbíróóság új elnöke.** A marosvásárhelyi kir. ítelőtábla elnöke a csikszere-dai kir. törvényszék esküdtbíróóságának elnökekül Antal József törvényszéki elnököt, elnökhelyettesül Demény Ferenc táblabírójt jelölte ki 1917—18. évekre.

— **A tisztviselők segélyezése.** Tolnay Lajos dr. főispán, mint már több ízben megírtuk, a vármegye rekonstrukciója és gyors segítése érdekében illetékes helyen minden lehetőet elkövet és főispánságának rövid ideje óta már eddig is rendkívül nagy eredményeket ért el. — Különös gondot fordított a teljesen tönkrement, a legszükségesebbeket nélkülöző és létének fenntartásával küzdő közalkalmazottak hathatós segítésére, melynek eddigi kuzsa szálait egységre hozta és sok vitás kérdést kedvező megoldáshoz juttatott. Így legutóbb végre-valahára megkapták előleges kártérítési segélyeiket a bírósági végrehajtók, a postamesterek és a munkásbiztosító pénztár alkalmazottai. Sikerült főispánunknak továbbá felhatalmazást kapni arra, hogy a közalkalmazottak második félévi fizetését is engedélyezhesse és kiutalhatta előleges kártérítési segélyül. E célra Ugron Gábor belügyminiszter 500,000 koronát táviratilag küldött meg főispánunknak, ki a kiutalásokat azonnal eszközölte, miáltal lehetővé tette, hogy a közalkalmazottak a tél beállta előtt minimális élet-szükségleti cikkeiket beszerezhessék és háztartásukat megkezdhessék. A tisztviselők érdekében folytatott fáradhatatlan tevékenységének egyik igen becses és a legnagyobb elismeréreméltó eredménye a napidíjszerű segélyeknek folyó évi október havában életbelépet engedélyezése, melyre a szükséges fedezetet Ugron Gábor belügyminiszter főispánunknak már rendelkezésére bocsajtotta és a kiutalások legközelebb megtörténnek. Tolnay Lajos dr. főispán ezzel lehetővé tette, hogy a belső hadszínter okozta elviselhetetlen nehéz helyzetben Csikvármegye közalkalmazottai és családjaik megélhetése biztosítva legyen. Egy további és kétségtelenül legfontosabb eredménye eddigi tevékenységének a közalkalmazottak végleges kársegélyezése, mely iránt az eljárást megindította és alapos remény van arra, hogy az ellenséges betörés alatt kárt szenvedett közalkalmazottak december havában kézhez kapják az elpusztult elsődrendű életszükségleti cikkek értékének arányához viszonyított magasabb összegű kársegélyeket. Hangsúlyozzuk azonban, hogy ez még mindig csak segélyezés és nem maga a kártalanítás, amely csak későbbi időpontban következhet be. Ez okból teljes kársegélyre nem lehet számítani, csupán olyan mérvűre, mely elegendő ahhoz, hogy a normalis élet megkezdhető és folytatható legyen. Mindenesetre jelentékeny segélyezésről van szó, mely a közalkalmazottak körében nagy megnyugvást fog kelteni. Végül remény van arra, hogy a nyugdíjasok segélyezése ügyében is további segélyezési akció már közelebről folyamatba fog tétetni.

— **A király nevenapja.** Károly király legfelsőbb névnapja alkalmából november 4-én délelőtt 9 órakor a főgimnázium kápolnájában ünnepélyes istentisztelet tartatik, melyen résztvesznek a polgári és katonai hatóságok képviselői.

— **Halottak napja.** A csütörtöki nap a megemlékezés és a kegyelet napja. Nem sablonos ismétlődése egy mélységes szimbólumokkal teli ünnepnek, hanem igaz érzéssel átmelegített nagy nap. Mintha százszorta érzékenk közelgését az elmulásnak, mintha sokkal titokzatosabb volna az a sötétség, mely az élet végződése mögött feketélik... Most, hogy a halál sűrű rendet vágott szereteteink között, felzokog bennünk minden fájdalom. Elhullott hősök, elesett katonák jutnak eszünkbe, behavazott sírokat, korhadtt fakeresztek látunk Nagy-Lengyelország mezőin, Szerbia kietlen kavicsos földjén és ott lent a kanyargó Isonzó kősziklái között, hol a halál most újra vigan arat. Képzletben beborítjuk virággal és mécesst gyújtunk nekik, míg az itthoni sírok sötétben maradnak és csak a szeretet viraszt mellettük.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Nagy János számvizsgálót, a csikszere-dai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökének kinevezte. Nagy János 17 éven keresztül teljesített szolgálatot Udvarhelymegyében, mely idő alatt ugy a felek, mint hivatali előjárói elismerését kiérdemelte.

— **Jubiláris ünnepély.** A helybeli református anyaszentegyház a reformáció négy százados évfordulója alkalmából október hó 31-én délelőtt fél 11 órakor a református imaházban hálaadó jubilaris ünnepélyt tartott.

— **Katonai kitüntetés.** Dr. Zakariás Manó m. kir. népfelkelő főhadnagynak a csikszere-dai hadtáplomásparancsnokságnál, a katonai érdemkereszt 3. osztályát a hadiékítménnyel és a kardokkal adományozták. A kitüntetés igen érdemes katonát ért, mert Zakariás főhadnagy pontos kötelességteljesítésével és a közönség iránt tanúsított fáradhatatlan előzékenységével általános elismerést szerzett magának.

— **A virilisek névjegyzékének összeállítása.** A vármegye alispánja az alábbi hirdetményt bocsajtotta ki: A csikvármegyei törvényhatósági bizottság 1918. évi virilisi névjegyzékének összeállításánál alapul veendő adóhivatali kimutatások Csikszere-dában az alispáni kiadóhivatalban 1917. évi november hó 1-től kezdve 8 napon át közszemlére lesznek kiteve, mely idő alatt azok betekintheők és ellenők felszólamlások adhatók be. Közönségem teszem egyuttal azt is, hogy a vármegyei igazoló választmány a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékének összeállítását a közszemlére kitett névjegyzékek és a beérkező felszólamlások alapján az 1917. évi november hó 9-én és 10. napjain a vármegyei főjegyző irodájában délelőtt 9 órakor kezdődőleg fogja végezni, mely idő alatt mindazok, kik adójuk kétszeres számítására igényt tartanak, e jogukat az igazoló választmány előtt szóval vagy írásban igazolni kötelesek és a mennyiben ezt elmulasztják, az adó kétszeres számításának jogát ez alkalmra elvesztik.

— **A Pro Transsylvania Csikmegyéről.** Az Ó Felső Zita királyné legmagasabb védnöksége alatt álló „Pro Transsylvania“ országos segítő bizottság Csikmegye ellenségtől sujtott lakossága részére Tolnay Lajos dr. főispánnak 604 drb. ruhaneműt, 1900 pár egészen új gyermekcipőt és 2500 pár igen jó állapotban levő javított bakancsot küldött. A segélyezésnél elsősorban figyelembe jönnek a hadiárva, másodsorban a hadbavonultak és hadifogságba esettek gyermekei, harmadsorban a tisztviselők gyermekei és negyedsorban más intelligens és szegénysorsu egyének gyermekei. Gyermekeikhez később külön fognak küldetni, mihelyt a bizottság azokat a feldolgozó osztályból átveheti. A nagyértékű küldemény újabb bizonyítéka annak, hogy a „Pro Transsylvania“ különös gondot fordít az ellenségtől legérzékenyebben sujtott Csikvármegyei felségítésére. Nagy elismerés és köszönet illeti Tolnay Lajos dr. főispánt, ki többszöri személyes intervenciójával és kiváló socialis érzékével újjólág bebizonyította, hogy a cselekvés embere és a vármegye minden társadalmi osztályának, különösen pedig az arra leginkább rászorultaknak sorsát szívén viseli. A már megérkezett ruhák és cipők november első felében kerülnek kiosztásra.

— **Mennyit gyűjtöttek az erdélyi menekülteknek.** Mint a belügyminiszter jelenti, az erdélyrészi menekültek javára rendezett gyűjtés eddigi eredménye három millió hétzáznyolcvanöt ezer nyolcszázkilencvenhárom korona harminchat fillér.

— **Csikszereda és Gyergyószentmiklós városok rendkívüli államsegélye.** Ugron Gábor belügyminiszter értesítette Tolnay Lajos dr. főispánt, hogy Csikszereda város részére a város háztartását a román betörés következtében ért veszteségek enyhítésére és a városi háztartás továbbvitelének megkönnyítésére 164,000 korona rendkívüli államsegélyt engedélyezett. Együttal elengedte a város részére az alkalmazottak illetményeire és menekülési költségeire igénybevett 89734 korona 30 fillért, valamint a halaszthatatlan szükségletek kielégítésére már engedélyezett és igénybevett 10,000 koronát kitevő előleg összeget is. A belügyminiszter ugyancsak a fenti indokokból Gyergyószentmiklós város részére 145,000 korona rendkívüli államsegélyt engedélyezett és együttal elengedte a város részére az alkalmazottak illetményeire és menekülési költségeire igénybevett 54,244 korona 32 fillért kitevő előleget is. A belügyminiszter e rendelkezésével Csikvármegye két rendezett tanácsu városának közel fél millió korona rendkívüli államsegélyt engedélyezett, ami azt bizonyítja, hogy a belügyminiszter a székelység ügyét valóban szíven viseli. Rendeletében hangsúlyozza, miszerint a maga részéről teljességgel átérve az ellenséges betörés által okozott károk súlyát, jelentős kormányzati feladatnak tekinti, hogy a szenvedett veszteségeknek legalább részbeni csökkentésére az állam támogató közreműködése lehető hatályosan érvényesüljön. Eppen ezért a városok segélyezésénél a rendelkezésére álló hitel korlátai között a legszélsőbb határig elment. Végtül szigorúan utasítja a miniszter a két város képviselőtestületeit, hogy az államsegély felhasználásánál a lehető takarékosan járjanak el és háztartásaikat rendezzék. A minap közöltük a községek hathatós segélyezését, mely most a két város segélyezésével befejezést nyert. Az elért eredményben főispánunk több rendbeli intervenciójának kiváló része van.

— **Lelőtt orosz repülő.** Vasárnap délben Gyergyószentmiklós felett megjelent egy orosz repülőgép és néhány bombát dobott le, amelyek azonban semmiféle kárt nem okoztak. Elhárító ütegeink azonnal löni kezdtek az ellenséges gépet, melyet egy jól irányított lövéssel leszedtek. A gép nagy nehezen zuhanás nélkül földet ért, a benneülő két orosz tiszt sebesülten fogságunkba került.

— **A máv. nyugdíjasainak segélyezése.** Tolnay Lajos dr. főispánnak sikerült kieszközölnie, hogy a máv. nyugdíjasai is részesüljenek előleges kártérítési segélyben. Ez a segély egyelőre a nyugdíj félévi összegéig terjedhet és a főispánhoz beadandó kérvénnyel kérelmezhető. A kérvényen hivatalosan igazolni kell a nyugdíj évi összegét és a megállapított, esetleg bejelentett hadikár összegét.

— **A főispán fogadó órái.** Tolnay Lajos dr. főispán naponként délelőtt 10—12 óra között fogad feleket hivatali helyiségében. Jelentkező felek alkalmazkodjanak ezen időponthoz, mert a főispán, rendkívüli elfoglaltsága miatt, más időben kihallgatást nem adhat.

— **Értesítés.** A csiksomlyói róm. kath. iskolák pénztára kezelősége felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy ezután a pénztárba való befizetések Csiksomlyón, Szabó István tanítóképzői tanár lakásán, történnek.

— **Benkő sorsjegye...** Köztudomásu, hogy a nagyközönségnek sok millió koronát fizetett ki eddig a hírneves Benkő Bank és valószínű, hogy az új m. kir. osztálysorsjátékban is kedvezni fog e népszerű bankház vezetőinek a szerencse. A november 10-én kezdődő sorsjátékra a sorsjegykészlet kevés, miért is kérjük a n. t. közönséget, hogy a megrendeléseket postafordultával sziveskedjenek beküldeni Benkő Bank részvénytársaságnak, Budapest, Andrassy-ut 60.

— **Hirdetmény.** A városi tanács figyelmezteti a város lakosságát, hogy búzát, rozsot, kétszerest és kölest állatok takarmányozására felhasználni a legszigorubbantiltva van, sőt

a mostani nehéz élelmezési viszonyok között a kenyérmagvaknak ilyen célra való felhasználása hazafiatalan cselekedet is. Ezért ismételtén figyelmeztet a városi tanács mindenkit, hogy a gabonának takarmányozás céljára való felhasználása nagyon szigoruan fog büntettetni.

— **A helybeli főgimnázium a háboruban hősi halált haltak emlékének kegyeletes ápolása céljából elrendelt iskolai ünnepélyt** — a katonazenekar közreműködésével — f. é. november 6-án d. e. 10 órakor a gimnázium dísztermében tartja és erre a t. közönséget hazafias tisztelettel meghívja.

— **„Körülbelül tiz foglyot szállítottunk be“** Nem a bogyiszlai vadásztársaságról van szó, a mely foglyaszásra indult az őszi avaron, nem is a gyűjtőfogház napos őrmesterének reggeli jelentéséről. A foglyok, a kirkól szó van, ellenséges katonák, hadifoglyok. A francia vezérkar hétfőn délután három órakor kiadott jelentésében van szó róluk. A rendíthetetlen franciák az argonnei erdőben és a Maas balpartján „benyomultak az ellenséges árkokba és körülbelül tiz foglyot szállítottak be“. Ugyanez az angol vezérkar azt jelenti, hogy a belga csapatok Dixmuidentől északra „eredményes támadást végeztek“ s huszonhárom foglyot, egy géppuskát szállítottak be. Muszáj meghatva lenni ezen az angol pontosságon és a könnyen, franciás felületességen. „Körülbelül“ tiz fogoly, lehet nyolc, lehet kilenc is, talán tiz is, nem lehet pontosan tudni, bagatelle, nem is fontos és különben oly nagy szám, hogy az egész francia vezérkar nem ért rá még mindeddig megszámlálni azt a tiz szerencsétlen flótást. Nem is csodálni való, hogy nem értek rá pontosan megolvasni, hiszen elég olvasni valót nyújt számukra az ugyanakkor kiadott német és magyar vezérkari jelentés: körülbelül 130,000 fogoly és 900 ágyu az olasz fronton...

— **Rekvirálják a harangköteleket is.** A hadvezetőség leiratot intézett a vármegyékhez és városokhoz, hogy a harangköteleket is

engedjék át a hadsereg céljaira. A harangkötelék rekvirálása tehát hamarosan megtörténik.

— **Tilos a lovak rekvirálása.** A hadsereg főparancsnokság megtiltotta a hadrakelt sereghez tartozó összes katonai hatóságoknak lovak vásárlását, vagy lovaknak a hadiszolgáltatási törvény alapján való igényelését. Erre felhatalmazást csak a hadügyminiszter adhat. A rendelkezés a szövetséges haderőkre is vonatkozik.

— **Pesti Fórum.** Igen szenzációs és gazdag tartalommal jelenik meg a Pesti Fórum hetilap minden száma. Szerkesztik Böszörmény Géza és Böszörmény Zoltán. Kérjen mutatványszámot. Előfizetési ára: egy évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2.50 kor. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, I., Greguss-utca 7. szám, II. em.

Az Agrár Takarékpénztár R. T. csikszeredai fiókintézete tisztviselő kara fájdalommal tudatja, hogy szeretett kartársuk

lozsádi Farkas Zsigmond

cs. és kir. 64. gyalogezred zászlósa

fiatal élete 22-ik évében, folyó évi augusztus hó 25-én Lipica községnél (Görz mellett), hősi halált halt a házáért.

Legyen áldott emlékezete!

Egy 26 éves, vas- és fűszerkereskedő (óvadékképes) azonnali esetleg későbbi belépésre Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetnél

boltkezelői állást

keres. — Cim e lap kiadóhivatalában.

BOR, nagyban eladó
Szöllősi Samunál, Székelyudvarhelyt.

1-3

Az Udvarhelymegyei Fatermelő R.-Társaság

••••• a Nagyerdőben földön fekvő •••••

BÜKK-HULLADÉKFÁT

SZEKERENKÉNT 10 KORONA ÁRBAN

a helyszínen áruba bocsájtja. Venni szándékozók vásárlási hárcát

Csikszeredában BAUER JÁNOS úrnál

sörfözde házban válthatnak.

2-3

Keresek birtokot Erdélyben nagyobb ERDŐ- ÉS LEGELŐTERÜLETTEL

2 millió készpénz kifizetés, többlet bekebelezés mellett.

— Ajánlatok e lap kiadóhivatalához címzendők. —